

דרישות המפמ"ר במשנה: שפת המשנה - מונחי יסוד, מילים וביטויים נפוצים, כגון: זה הכלל, יצא / לא יצא; זיהוי פסוקים המובאים במשנה; חלקי המשנה - כותרת, אומר, דין, טעם, מקרה (כאמד"ט).

לתוספת הבנה כדאי ללמוד את המשניות עם פירוש הקהתי / ברטנורא

נושאי הפרק: מצוות סוכה: בניית סוכה, אכילה בסוכה, גודל הסוכה, הפטורים ממצוות סוכה

משנה ו' - מספר הסעודות שחייבים לאכול בסוכה.

מושגים:

- א. קצבה - מידה / שיעור.
- ב. חג - שמו של חג הסוכות בפי התנאים.
- ג. אין לדבר תשלומין - לא ניתן להשלים בזמן אחר.
- ד. מענות לא יוכל לתקן - דבר המקולקל לא ניתן לתקן במקרים מסוימים.
- ה. חסרון לא יוכל להמנות - אם חסר משהו לא תמיד ניתן להשלימו.

<p style="color: red;">ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בפסחה, אחת ביום ואחת בלילה.</p> <p style="color: blue;">אין לדבר קצבה, חוץ מלילי יום טוב ראשון של חג בלבד.</p> <p style="color: green;">מי שלא אכל לילי יום טוב הראשון, ישלים בלילי יום טוב האחרון.</p> <p style="color: red;">אין לדבר תשלומין,</p> <p style="color: purple;">על זה נאמר: "מענות לא יוכל לתקן, וחסרון לא יוכל להמנות"</p> <p style="color: purple;">(קהלת א, טו),</p>	<p style="color: red;">(ו) רבי אליעזר אומר:</p> <p style="color: blue;">ותקמים אומרים:</p> <p style="color: green;">ועוד אמר רבי אליעזר:</p> <p style="color: red;">ותקמים אומרים:</p>
---	--

שאלות משנה ו'

1. כתוב כותרת למשנה: _____
2. תנא אחד מופיע במשנה בשמו, כתוב את שמו: _____
3. השלם: במשנה יש _____ מחלוקות. התנאים שחולקים זה על זה הם: _____, _____
4. כתוב: _____

- א. מה הוא הנושא של הרישא של המשנה: _____
- ב. מה הוא הנושא של הסיפא של המשנה: _____

שאלות על הרישא של המשנה

5. "רבי אליעזר אומר: ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בפסחה, אחת ביום ואחת בלילה".
 - א. כמה ימים יש בחג הסוכות? _____ מאיזה תאריך ועד איזה תאריך?
 - ב. לשיטת רבי אליעזר כמה סעודות יש לאכול ביום אחד בסוכה? _____
 - ג. הסבר, כיצד הגעת למסקנה זו? _____
 - ד. מה הטעם של רבי אליעזר? _____

מסכת סוכה פרק ב' משניות ו' - ט' ~ 2 ~

6. ביום הרביעי של חג הסוכות אכל ר' אליעזר את סעודת הצהרים בסוכה. רשום, כמה סעודות אכל ר' אליעזר עד עתה בסוכה? _____ הסבר כיצד הגעת למסקנה זו _____
7. **וְחֻכְמֵי אֹמְרִים: אֵין לְדַבֵּר קֶצֶבָה**. לאיזה דבר אין קצבה? _____
8. ביום הרביעי של חג הסוכות רצה אחד החכמים לאכול סעודת צהרים, שכללה: דג, מרק, בשר, תפוח אדמה, ירקות חיים ומבושלים, וגלידה לקינוח. הוא התלבט האם הוא חייב לאכול את הסעודה בסוכה. מה התשובה להתלבטות שלו? _____ הסבר כיצד הגעת למסקנה זו: _____
9. **"חוץ מְלִילֵי יוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן שֶׁל חַג בְּלֵבֶד"**. מדוע שונה סעודת ערב חג משאר הסעודות? _____

שאלת סיכום לרישא של המשנה

10. התאם את המשפט. הקף בעיגול את התשובה הנכונה:

- א. לפי חכמים / ר' אליעזר יש לאכול בכל יום מימי חג הסוכות ארוחת ערב וארוחת צהרים בסוכה.
 ב. לפי חכמים / ר' אליעזר רק את סעודת החג הראשון של סוכות יש לאכול בסוכה.

שאלות על הסיפא של המשנה

11. **"יום טוב האחרון"**.

- א. כתוב את שם החג שנקרא במשנה: **"יום טוב האחרון"** (אפשר להעזר בכתוב בחומש במדבר כט, לה. או להסתכל בלוח שנה או ביומן ולראות מה שמו): _____
- ב. לפניך דברי ר' אליעזר בתוספת הסבר. השלם את התאריכים החסרים (העזר בלוח השנה):
"ועוד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מִי שֶׁלֹּא אָכַל לִילֵי יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן" שחל בתאריך: _____
 ישלים ויאכל את הסעודה בלילי יום טוב האחרון שחל בתאריך _____
- ג. לפי **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר** כמה סעודות יאכל אדם כזה בליל יום טוב האחרון? _____
12. **מִי שֶׁלֹּא אָכַל סְעוּדָה בְּלִיל יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן** של סוכות, מה עליו לעשות?
 א. לפי **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר**: _____
 ב. לפי **חֻכְמֵים**: _____
13. מהיכן לקוח הפסוק: **"מַעֲנֹת לֹא יוּכַל לְתַקּוֹ, וְסִסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהַמְנוֹת"**? כתוב בפירוט ספר, פרק, פסוק _____
14. מה למדים **חֻכְמֵים** מהפסוק הנ"ל? _____
15. **"וְחֻכְמֵים אֹמְרִים: אֵין לְדַבֵּר תְּשֻׁלוּמִין"**. על מה נאמר שאין לו תשלומין? _____

שאלות סיכום לכל המשנה

16. עיין במשנה והשלם את הטבלה:

לא אכל בלילה הראשון בסוכה	מספר הסעודות שיש לאכול בסוכה	
		רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
		חֻכְמֵים

17. במחלוקת בין **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר** ו**חֻכְמֵים**, כמי נפסקה ההלכה? _____
18. אדם שלא אכל סעודה בסוכה בליל יום טוב ראשון. כמה סעודות הוא יהיה חייב לאכול בסוכה לפי דברי ר' אליעזר? _____
19. כתוב מעלה מיוחדת שיש לסעודה בליל יום טוב הראשון, לפי ר' אליעזר: _____
 לפי חכמים: _____

מסכת סוכה פרק ב' משניות ו' - ט' ~ 3 ~

20. דביר ואלישיב נפגשו בליל שמחת תורה.

דביר: אני מאד שמח בשמחת תורה. ב"ה, למעט הסעודה בליל החג הראשון, את כל הסעודות זכיתי לאכול בסוכתי. אמנם זה עדיין מצער אותי שלא אכלתי דווקא בליל החג הראשון בסוכה. אלישיב: אם ככה יש לי פתרון בשבילך. אני זוכר שלמדתי במשנה שבמצב כזה משלימים ואוכלים סעודה נוספת בלילה האחרון.

דביר: מי הוא התנא במשנה שאומר זאת? ככה גם נפסק להלכה?

השיבו לשאלותיו של דביר: התנא הוא: _____: ההלכה: _____

משנה ז' - השטח הקטן ביותר של סוכה כשרה.

מושג:

א. ראשו ורבו - רוב הגוף.

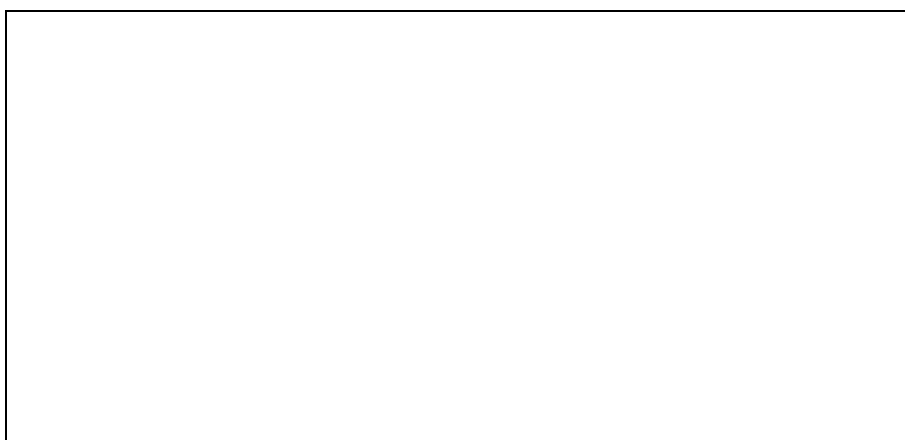
(ז) **מי שהיה ראשו ורבו בספה, ושלחנו בתוך הבית, בית שמאי פוסלין, ובית הלל מקשירין.**

אמרו להן בית הלל לבית שמאי:
 (לא כך היה). **מעשה שהלכו זקני בית שמאי וזקני בית הלל לבקר את רבי יוחנן בן החורני, ומצאוהו שהיה יושב ראשו ורבו בספה, ושלחנו בתוך הבית, ולא אמרו לו דבר.**
אמרו להן בית שמאי:
משם ראיה? אף הם אמרו לו: אם פן היית נוהג - לא קימת מצות ספה מימך:

שאלות משנה ז'

1. כתוב כותרת למשנה: _____

2. צייר את המקרה המופיע ברישא של המשנה:

3. תנא אחד מופיע במשנה בשמו, כתוב את שמו: _____ שני בתים מופיעים במשנה כתוב את שמותיהם: _____

4. א. כתוב בלשונך את המקרה המופיע במשנה: _____
 ב. הדין במקרה זה, לפי **בית שמאי**: _____ לפי **בית הלל**: _____

מסכת סוכה פרק ב' משניות ו' - ט' ~ 4 ~

5. הביטוי: "אָמְרוּ לְהָן" מופיע פעמיים במשנה.
 א. מי אמר למי בפעם הראשונה?
 מה אמרו?
 ב. מי אמר למי בפעם השנייה?
 מה אמרו?
6. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן הַחוּרְנִי - היה מתלמידי בית שמאי אך היה נוהג כבית הלל (תוספתא סוכה ב, ג).
 א. לאיזו מטרה הובא המקרה עם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן הַחוּרְנִי בידי בֵּית הַלֵּל?
 ב. כיצד הוכיחו בית הלל את טענתם?
7. "אָמְרוּ לְהָן בֵּית שְׁמַאי: מִשֶּׁם רְאִיָּה?!" סמן את ההסבר הנכון למילים: "מִשֶּׁם רְאִיָּה":
 א. כך צריך לְפַסֵּק: "משם ראייה??" ההסבר: מהמקרה שהיה שם אתם בית הלל מביאים ראייה? הרי הסיפור היה אחר, ואדרבה יש ראייה לדברינו.
 ב. כך צריך לְפַסֵּק: "משם ראייה!!!" מהמקרה שהיה, משם אנחנו בית שמאי נביא ראייה לדברינו.
8. כתוב חיבור קצר ובו תיאור המעשה שאירע בסוכתו של ר' יוחנן בן החורני לפי בית שמאי ולפי בית הלל.
9. "אִם בֶּן הָיִיתָ נוֹהֵג - לֹא קִיַּמְתָּ מִצְוֹת סִכָּה מִיָּמֶיךָ". כתוב את הטעם לשיטת בֵּית שְׁמַאי:

שאלות סיכום לכל המשנה

10. התאם לגבי: "מִי נִשְׁהֶיָה רֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ בְּסִכָּה, וְשִׁלְחָנוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת".
 הראש ורוב הגוף בתוך / מחוץ לסוכה, ואילו השולחן מחוץ / בתוך הסוכה (בבית).
 בֵּית שְׁמַאי פּוֹסְלִין / מְכַשְׁרִין הטעם של בית שמאי:
 בֵּית הַלֵּל פּוֹסְלִין / מְכַשְׁרִין הטעם של בית הלל:
11. כשיטת מי נפסקה ההלכה במחלוקת בית שמאי ובית הלל שבמשנתנו?

משנה ח' - הפטורים ממצות סוכה.

מושגים:

- א. עֲבָדִים - עבד כנעני.
 ב. פֶּחַת אֶת הַמְעִזְבָּה - שבר חלק מהתקרה.

(ח) נְשִׁים וְעֲבָדִים וְקַטְנִים - פְּטוּרִים מִן הַסִּכָּה.
 קָטָן שְׁאִינוֹ צָרִיךְ לְאֵמוֹ - חַיֵּב בְּסִכָּה.
 מַעֲשֵׂה וְיִלְדָה כָּלְתוֹ שֶׁל שְׁמַאי הִזְקוּ,
 וּפְחַת אֶת הַמְעִזְבָּה, וְסָבַף עַל גְּבֵי הַמָּטָה - בְּשִׁבִיל הַקָּטָן:

שאלות משנה ה'

1. כתוב כותרת למשנה: _____
2. כתוב את המלה הראשונה של הרישא במשנה: _____ את המילה הראשונה של הסיפא: _____
3. א. כתוב בלשונך את המקרים לגביהם יש הסכמה בדין: _____
כתוב מה הוא הדין: _____
- ב. כתוב בלשונך את המקרה לגביו אין הסכמה בדין: _____
כתוב מי הם החולקים: _____
4. התאם את המשפט הנכון לפי דברי תנא קמא:
קטנים / שצריכים לאמם / שאינם צריכים לאמם פטורים מן הסוכה.
5. לפניך שני משפטים מדברי תנא קמא במשנה, על איזה משפט בדברי תנא קמא חלק שמאי הזקן? הקף את המשפט:
א. וקטנים פטורים מן הסוכה.
ב. קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה.
6. על איזה משפט בדברי תנא קמא חלק שמאי הזקן? _____
7. כתוב, למי מתכוונת המשנה: "קטן שאינו צריך לאמו". _____
8. "מעשה וילדה כלתו של שמאי הזקן". _____
9. א. האם כלתו של שמאי הזקן ילדה בן או בת? _____
ב. הוכח דבריך מהמשנה: _____
ג. מה עשה שמאי עבור התינוק? _____
ד. מה הטעם למעשה זה? _____

משנה ט' - סוכה כבית, גשמים בסוכות.מושגים:

- א. מְשַׁתְּרָח - משיתקלקל.
- ב. הַמְקַפֵּה - התבשיל.
- ג. קִיתוֹן - כלי להחזקת נוזלים.
- ד. קִבֵּעַ - דבר עיקרי.
- ה. עֲרָאִי - זמני.

(ט) **כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים אָדָם עוֹשֶׂה סִפְתּוֹ קִבֵּעַ וּבֵיתוֹ עֲרָאִי.**
 יָרְדוּ גְשָׁמִים, מֵאִמְתִּי מִתָּר לַפְּנוֹת? מִשְׁתְּרָח הַמְקַפֵּה.
 מְשַׁלּוּ מְשָׁל:
 לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה?
 לְעֵבֶד שֶׁבָּא לְמִזּוּג כּוֹס לְרֵבּוֹ, וְשָׁפַךְ לוֹ קִיתוֹן עַל פְּנָיו:

שאלות משנה ט'

1. א. כתוב כותרת לרישא של המשנה: _____
- ב. כתוב כותרת לסיפא של המשנה: _____

מסכת סוכה פרק ב' משניות ו' - ט' ~ 6 ~

2. א. "אָדָם עוֹשֶׂה סִפְתּוֹ קָבַע". כתוב מה צריך לעשות כדי שייראה שהסוכה עיקר הדירה: _____
- ב. "וּבֵיתוֹ עָרָאִי". כתוב, במה בא לידי ביטוי שביתו של אדם הוא ביתו הזמני בימי הסוכות: _____
3. "מֵאֵימְתִי מִתָּר לְפָנוֹת?".
- א. מה רוצים לפנות מהסוכה?
- ב. כתוב מתי יהיה מותר לפנות: _____
4. התאם על פי המשנה, (העזר בתרמילון) בשבעת ימי החג, _____ עבורנו היא _____ וצריך לשים בה _____ כמו בביתנו הרגיל. _____ כשיררדים _____ עד _____ מותר לפנות _____ את הכלים.

תרמילון: גשמים חזקים, בית קבע, הסוכה, כלים נאים, מהסוכה, שהאוכל מתקלקל

5. בניה ומשפחתו ישבו בסוכה, לפתע החל לרדת גשם, בניה שאל את אביו האם נשארים בסוכה או יוצאים ומפנים ממנה את הכלים? אביו בדק בהלכה ואמר לו ששאלתו מפורשת במשנה ויש עליה תשובה שם. כתבו מה הקריא לו אביו מהמשנה: _____
- כתבו בלשונכם את התשובה: _____
6. "מְשָׁלוּ מְשָׁל".
- א. על איזו שאלה במשנה הביאו את המשל?
- ב. כתוב את המשל בלשונך: _____
- ג. כתוב את הנמשל: _____
- ד. אם יורד גשם בחג סוכות ולא ניתן לשבת בסוכה. כתוב בלשונך מה משמעות הדבר: _____
- מה היית מציע לעשות? _____

שאלות סיכום לפרק

7. כתוב לפחות שלוש מילות דין שלמדת בפרק זה (יכולה להיות אותה מילה בהטיות שונות). _____
8. סכם בקצרה שני מעשי חכמים שהיו בפרק זה: _____
9. כתוב בקצרה משל ונמשל שלמדת בפרק זה: _____
10. שירה כתבה חיבור קצר שיסכם את מה שלמדנו במשנה בפרק זה בצורה של סיפור. היא כתבה בכוונה משפטים לא נכונים, כדי שאנו נתקן ונכתוב את המשפטים הנכונים. העתיקו למחברתכם את המשפטים שהם אינם נכונים וכתבו אותם נכון ומדויק. כתוב בסיום כל משפט (בתוך סוגריים) את המשנה משם למדת את הדין הנכון.

ישבנו בסוכה שבנינו במרפסת, כדי לאכול ארוחת ערב בחול המועד. לפתע ירד גשם. חשבתי שזה דווקא נחמד, כי ה' רוצה לנסות אותנו אם נשאר בסוכה, למרות שהתבשילים הטעימים שאמא הכינה יתקלקלו. אבל הגשם מיד פסק.

המשכנו לאכול בסוכה, ובמהלך הסעודה בני המשפחה דברו בהלכות סוכה:

אבא אמר: "לפי חכמים חייבים לאכול בסוכה את כל הסעודות שבמשך ימי החג".

סבא אמר: "גם אם לא היינו אוכלים את הסעודה הזאת בסוכה, אפשר היה להשלים את הסעודה הזו בליל שמיני עצרת".

אמא אמרה: "אמנם אני חייבת בסוכה, אך דני שהוא רק בן תשע לא חייב בכלל בסוכה". צביקה, אחי הגדול, חזר מהצבא וסיפר: "במוצב שהייתי בחג, הסוכה מאד קטנה. לא היה מקום לכל החיילים וב"ה הרבה רצו לקיים את המצווה ולאכול בסוכה. אז הכנסנו את השולחן עם האוכל לתוך מבנה סמוך, ואנחנו היינו בסוכה וככה אכלנו. אני חושב שאפילו לפי בית שמאי זה בסדר".

11. חזרו לדף העבודה על המשנה הראשונה שבפרק א', בה עיינת בפסוקים בתורה על מצוות סוכה. כתוב לאילו שאלות נוספות קבלת תשובות: